

Nr 117.

Av herr **Bogren**, *angående höjning av den till eldare m. fl. tjänstemän vid statens järnvägar för visst fall utgående ersättning för bostad och bränsle.*

I en inom denna kammare år 1913 väckt motion nr 277 tillät jag mig påyrka den ändring i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar, att eldarne måtte placeras i den grupp av tjänstemän, som äro berättigade att utfå hyresersättning och vedbrand, beräknad efter två rum och kök. För att motivera detta mitt yrkande tillät jag mig andraga följande:

»I Kung. Maj:ts proposition nr 99 vid innevarande års Riksdag angående ändring av §§ 9 och 12 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar föreslås bland annat, att de av den lägre tjänstemannagruppen, vilka icke kunna erhålla bostad i statens järnvägars bostadshus, skola erhålla ersättning för bostad och vedbrand, beräknad efter ett rum och kök, dock att denna ersättning icke skall utgå med högre belopp än 400 kronor för dem, som äro stationerade å ort, där ersättning utgår med 40 procent av lönen och 350 kronor å övriga stationer.

För min del anser jag, att hela denna tjänstemannagrupp, i den mån den är hänvisad att själv anskaffa sig bostad och vedbrand, hade bort erhålla dylik ersättning, beräknad efter två rum och kök. Särskilt anmärkningsvärt finner jag det dock vara, att icke lokomotiveldarne kunnat föreslås att utfå den ifrågavarande ersättningen, beräknad efter två rum och kök. Dessa tjänstemän hava nämligen, enligt vad jag har mig bekant, att utföra ett mycket drygt och särskilt i fysiskt hänseende ansträngande arbete, och detta, vare sig de äro hänvisade att tjänstgöra i växling eller i linjetjänst. Ofta inträffar det, att deras arbetstid, på grund av arten av

det arbete, de skola utföra, måste utsträckas till 10 à 12 timmars sammanhängande tjänstgöring och därutöver, och detta utan att de under denna tid äro i tillfälle erhålla den vila, ett dylikt ansträngande arbete kräver, därest de skola tänkas alltid vara i besittning av den kroppsliga och andliga vigör, som är förutsättningen för, att de skola tillfredsställande kunna utföra det arbete, man kräver av dem. I andra fall måste arbetstiden förläggas till olika tider på dygnet, och det inträffar icke sällan, att, i synnerhet på de större stationerna, där mycket växlingsarbete förekommer, eldaren måste utföra huvudparten av sitt arbete under natten. I sådana fall är han tvungen till att skaffa sig behöflig vila på dagen, och det torde i sådana fall vara lätt att inse, att det icke kan vara så synnerligen lätt för honom att få den vila, han är i behov av, därest han med sin familj måste bo i en lägenhet, bestående av ett rum och kök.

Enligt de upplysningar jag från medlemmar av eldarekåren erhållit, väckte det redan vid löneregleringen 1907 stor förstämning bland lokomotiveldarne, att de ej vid beräkandet av bostadsförmånen voro upptagna bland dem, som voro tillerkända två rum och kök. Man ansåg, att det väl motiverade drägligare bostadsförhållanden, och detta särskilt då jämförelser här kunde göras med åtskilliga befattningshavare, som vid förenämnda lönereglering blivit bättre tillgodosedda i berörda hänseende, såsom t. ex. kontorsbiträden, vaktmästare, konduktörer, stationsförmän m. fl. Lokomotiveldaren har säkerligen — jämförd med dessa — det största behovet att genom tillerkännandet av två rum och kök kunna på dygnets olika timmar erhålla det lugn och den vila, han nödvändigtvis behöfde före och efter sin oregelbundna tjänstgöring, som är förlagd omväxlande till dag eller natt. Den vila, som familjefadern under dagen kan erhålla, då utrymmet är begränsat till endast ett rum, kan, såsom var och en torde kunna inse, icke vara fullt tillfredsställande, då, såsom för här ifrågasvarande befattningshavare, familjen i många fall består av hustru och flera minderåriga barn.

Att detta innebär ett beklagligt missförhållande torde vara lätt att inse, då ju eldaren, då han skall begynna en natt-tjänstgöring, måste vara utvilad och vid god vigör, om han skall på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sin plats och med nödig säkerhet kunna fullgöra sin — även ur trafiksäkerhetssynpunkt — nog så krävande funktion.

Jag finner det sålunda ur alla synpunkter vara välbetänt, att eldarne i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar placeras i den grupp, som har att utfå ersättning för bostad och vedbrand, beräknad efter två rum och kök.»

Statsutskottet, som behandlade motionen, förklarade, att det »till fullo behjärtade, vad som anförts i frågan om önskvärdheten, att dessa befattningshavare må sättas i tillfälle att förskaffa sig två rum och köks lägenheter». Detta oaktat avstyrkte utskottet bifall till motionen, dels enär »närmare utredning i ärendet ej föreligger» och dels var utskottet ej övertygat om att det med motionen avsedda syftet skulle kunna ernås, då konstant hyresersättning utbetalas.

Motionen bifölls av Andra men avslogs av Första kammaren. Vid gemensam votering avgåvos 170 röster emot och 139 röster för motionen.

Rörande den av utskottet anmärkta bristande utredningen meddelas av kungl. järnvägsstyrelsen i dess statistik för år 1912 att lokeldarnes antal det året utgjorde i medeltal 1,029.

Likställda med lokeldarne äro i här berörda hänseende vagnskötare, 39 stycken, samt maskin- och pannskötare, 24 stycken, allt enligt 1912 års arvodesstat. Då dessa 63 tjänstemän äro med anledning av sin tjänst i fullt ut lika stort behov av en bostad av två rum och kök som eldarne, med vilka de äro jämnställda i lön, så måste det vara rättvist, att lika bostadsförmåner beredas dem, varför jag vördsamt hemställer,

att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att eldare, vagnskötare samt maskin- och pannskötare vid statens järnvägar må placeras i den tjänstemannagrupp, som är berättigad att utfå ersättning av husrum och vedbrand, beräknad efter två rum och kök.

Stockholm den 25 januari 1914.

Oscar Bogren.

